Lietas Nr. C30496814
Lietas arhīva Nr. C-4968-14/11

S P R I E D U M S
LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ
2014.gada 10.decembrī

Rīgas Vidzemes priekšpilsētas tiesa
šādā sastāvā: tiesnese I.Sniķere
ar sekretāri S.Dakstiņu, tulku J.Bičkovsku
2014.gada 26.novembrī, Rīgā, Abrenes ielā 3, izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. D/ prasībā pret /pers. E/ par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, un

konstatēja:

/pers. D/ (turpmāk tekstā Prasītāja) tiesā cēla prasību pret /pers. E/ (turpmāk tekstā Atbildētājs), lūdzot piedzīt par labu Prasītājai no Atbildētāja uzturlīdzekļus dēla /pers. F/ uzturam EUR 200 mēnesī līdz bērna pilngadībai, sākot no prasības pieteikuma iesniegšanas brīža.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2005.gada 14.oktobrī Rīgas pilsētas Dzimtsarakstu nodaļā tika noslēgta laulība starp /pers. E/ un /pers. D/ un 2006.gada 11.aprīlī laulībā dzimis dēls /pers. F/.

2011.gada 18.augustā, saskaņā ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas spriedumu laulība starp /pers. D/ (agrāk /uzvārds/) un atbildētāju /pers. E/ tika šķirta. 2011.gada 18.augustā tiesas sēdē tika apstiprināts izlīgums starp /pers. D/ un atbildētāju /pers. E/ par to, ka atbildētājs maksās uzturlīdzekļus dēlam /pers. F/ LVL 100 apmērā ik mēnesi, maksājumus veicot četros maksājumos katru nedēļu LVL 25 apmērā, pārskaitot uz /pers. D/ bankas konta, sakarā ar ko tiesvedība daļā par uzturlīdzekļu piedziņu tika izbeigta.

/pers. F/ atrodas pilnīgā Prasītājas apgādībā, kas sevī ietver uztura, apģērba izmaksas. Dēls ik mēnesi četras reizes apmeklē angļu valodas nodarbības. Vienas nodarbības cena ir EUR 11. Tāpat, dēlam ir nepieciešama papildus aprūpe, jo viņam kopš 2011.gada konstatētas astmas lēkmes. Šobrīd /pers. D/ nav ziņu, vai atbildētājs /pers. E/ strādā. Pastāv iespēja, ka atbildētājs var atrasties ārzemēs - Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajā Karalistē. Kopš laulības šķiršanas atbildētājs maksāja bērna uzturēšanai LVL 100 katru mēnesi līdz 2013.gada aprīlim, norēķinoties skaidrā naudā. No 2013.gada aprīļa mēneša uzturlīdzekļus bērna uzturēšanai labprātīgi nedod.

Prasītāja norāda, ka pašreiz viņa strādā /Nosaukums/ /adrese/, par apkopēju. Vidējā ikmēneša izpeļņa EUR 272 pēc nodokļu nomaksāšanas.

Prasītāja, ņemot vērā norādīto, uzskata, ka no /pers. E/ piedzenami uzturlīdzekļi bērna uzturam EUR 200 apmērā katru mēnesi līdz bērna pilngadībai.

Prasība pamatota uz Civillikuma 179.pantu.

Atbildētājs nav sniedzis tiesai rakstveida paskaidrojumu uz celto prasību.

Prasītāja tiesas sēdē uzturēja prasību pilnā apmērā atbilstoši prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem un pamatam, lūdza apmierināt prasību un paskaidroja, ka bērnam nepieciešamie izdevumi ir norādīti prasības pieteikumā un tie kopā sastāda EUR 200 mēnesī. Kā arī paskaidroja, ka viņasprāt pilnīgi visa norādītā summa, kas nepieciešama ik mēnesi bērna uzturam ir jāsedz atbildētājam. Kopš brīža, kad ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas spriedumu tika apstiprināts izlīgums, dēlam nepieciešamo ikmēneša izdevumu apmērs ir palielinājies, jo bērns, lai gan ar astmu jau slimojis iepriekš, šobrīd ir sācis slimot biežāk un tādēļ biežāk ir jāapmeklē ārsts. Prasītājs uzturlīdzekļus nemaksā kopš 2013.gada aprīļa un Izpildu rakstu 2001.gada 18.augusta spriedumam Prasītāja nav ņēmusi.

Atbildētājs /pers. E/ uz tiesas sēdi neieradās un nav ziņojis par neierašanās iemesliem, kā arī nav lūdzis lietas izskatīšanu atlikt vai izskatīt lietu bez viņa klātbūtnes. Par tiesas sēdes laiku un vietu atbildētājam paziņots Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā, nosūtot pavēsti ierakstītajā sūtījumā uz atbildētāja deklarēto dzīvesvietu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa uzskata, ka lietu iespējams izskatīt bez atbildētāja klātbūtnes saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu.

Noklausījusies prasītājas paskaidrojumus, novērtējusi rakstveida pierādījumus lietā un apsvērusi prasības pieteikumā norādītos argumentus, tiesa atzīst, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma.

No lietas materiāliem – dzimšanas apliecības kopijas, redzams, ka par /pers. F/, dzimuša /datums/, vecākiem ir reģistrēti /pers. D/ un /pers. E/.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 178.[1] panta pirmo daļu, ikdienas aizgādību īsteno tas no vecākiem, pie kura bērns dzīvo. Tiesa atzīst, ka lietā nepastāv strīds, ka bērna ikdienas aizgādību īsteno prasītāja, pie kuras šobrīd dzīvo bērns.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2011.gada 18.augusta spriedumu ir šķirta pušu laulība un apstiprināts starp /pers. D/ un /pers. E/ noslēgtais izlīgums par uzturlīdzekļu piedziņu, izbeidzot tiesvedību daļā par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam.

Starp pusēm noslēgtais un tiesas apstiprinātais izlīgums, attiecībā par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam, paredz, ka

atbildētājs /pers. E/ maksā uzturlīdzekļus LVL 100,00 apmērā ik mēnesi maksājumus veicot četros maksājumos katru nedēļu LVL 25 apmērā, pārskaitot to prasītājas norādītājā bankas kontā.

Pēc EUR maksāšanas līdzekļu ieviešanas Latvijā šī summa tiek konvertēta pēc Latvijas Bankas valūtas konvertācijas kursa un sastāda attiecīgi EUR 142,29 (LVL 100,00) un EUR 35,57 (LVL 25,00).

Prasītāja lūgusi piedzīt uzturlīdzekļus no Atbildētāja bērna uzturam ik mēnesi EUR 200,00 apmērā, norādot, ka ikmēneša nepieciešamie izdevumi bērnam kopā sastāda EUR 200,00 un šie izdevumi pilnībā jāuzņemas Atbildētājam.

Izskatot šo strīdu tiesa vadās no judikatūrā (skat. Augstākās tiesas Senāta 2009.gada 11.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-1058/2009) izteiktā atzinuma, ka tiesas uzdevums bērna interešu vārdā ir atrast pareizāko strīda risinājumu.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.pantā noteikts, ka bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

Jēdziens „bērna uzturēšana" saistīts ar Civillikuma 177.panta ceturtajā daļā noteiktajiem kritērijiem, proti, bērna ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam), kas ņemami vērā, nosakot uzturlīdzekļu apmēru. Attiecīgi Civillikuma 179.panta pirmā daļa noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājai jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Pienākums dot uzturu noteikts samērā ar spējām un mantas stāvokli, ko tiesa vērtē uz lietas izskatīšanas brīdi, pamatojoties uz iesniegtajiem pierādījumiem un tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem. Nosakot uzturlīdzekļu apmēru, tiesa ņem vērā apstākļu kopumu, kuru pusēm nepieciešams pierādīt prasības apmierināšanai, daļējai apmierināšanai vai noraidīšanai – vecāku spējas un mantisko stāvokli un to samērību ar prasīto uzturlīdzekļu apmēru un bērniem nepieciešamo izdevumu atbilstību un pamatotību.

Lietā nav strīda par faktu, ka gan /pers. D/, gan /pers. E/ ir personas darba spējīgā vecumā.

Prasītāja norāda, ka saņem vidējo mēneša izpeļņu pēc nodokļu nomaksas EUR 272,00 apmērā. Savukārt, attiecībā par atbildētāja /pers. E/ mantisko stāvokli noskaidrots, ka kopš 2013.gada janvāra nav reģistrēti apdrošināšanas periodi, ko apliecina lietas materiālos esošā VSAA izziņa. Ielūkojoties CSDD reģistrā redzams, ka /pers. E/ nepieder transportlīdzekļi. Tāpat, ielūkojoties VZD reģistrā redzams, ka /pers. E/ nepieder nekustamie īpašumi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 97.panta pirmo daļu tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem. Minētā panta otrā daļa noteic, ka nekādiem pierādījumiem nav iepriekš noteikta spēka, kas saistītu tiesu.

Nosakot piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, tiesai ir jāvadās no bērnu reālajām vajadzībām, abu vecāku mantas stāvokļa un reālajām iespējām sniegt nepieciešamos uzturlīdzekļus nepilngadīgo bērnu uzturēšanai. Līdz ar to piedzenamajiem uzturlīdzekļiem ir jābūt samērojamiem ne tikai ar katra vecāka ienākumiem, bet arī jāatbilst bērnu vajadzībām un faktiskiem izdevumiem.

Novērtējot lietas materiālus, tiesa secina, ka Prasītāja lietā nav iesniegusi aprēķinu, kas pamatotu bērnam nepieciešamo ikmēneša izdevumu palielināšanos. Līdz ar to, tiesa atzīst, ka Prasītāja nav iesniegusi pierādījumus tam, ka bērnu uzturam viņa ik mēnesi ir nepieciešami EUR 200,00 apmērā. Turklāt, tiesa par nepamatotu atzīst Prasītājas norādi, ka Atbildētājam ir pienākums segt pilnīgi visu bērna uzturam ik mēnesi nepieciešamo summu EUR 200,00 apmērā, jo šāds apgalvojums ir pretrunā ar Civillikuma 179.panta pirmo daļu, kas noteic, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt.

Turklāt, novērtējot Atbildētāja mantisko stāvokli, tiesa secina, ka lietā nav gūti pierādījumi tam, ka Atbildētāja mantiskais stāvoklis ļautu palielināt uzturlīdzekļu summu no EUR 142,29 (LVL 100,00) uz EUR 200,00.

Augstākā tiesas Senāts 2013.gada 8.februāra spriedumā lietā SKC – 991/2013 norādījis, ka piedzenamā uzturlīdzekļu apmēra noteikšanai tiesai ir jānoskaidro, kāda ir bērna uzturam nepieciešamā summa, jāizvērtē katra vecāka mantas stāvoklis un spēja tādu summu segt, jāsadala nepieciešamā uzturlīdzekļu summa proporcionāli katra vecāka mantiskajam stāvoklim un ieguldījumam bērna uzturēšanā (sk. Senāta 2012.gada 28.septembra spriedumu lieta Nr.SKC-1068/2012, 2012.gada 28.septembra spriedumu lietā Nr.SKC-1024/2012, 2012.gada 25.oktobra spriedumu lietā Nr.SKC- 391/2012).

Tiesa atzīst, ka bērnu uzturēšanas izdevumiem jābūt samērīgiem ar abu vecāku spējām un faktisko mantas stāvokli, tādējādi tie plānojami, ņemot vērā abu vecāku mantiskās iespējas.

Bez tam, pie uzturlīdzekļu apmēra noteikšanas tiesa ņem vērā, ka uzturlīdzekļu maksājumam ir ilgstošs raksturs, kas var tikt grozīts, mainoties vecāku mantiskajam stāvoklim.

Izvērtējot iepriekš minētos pierādījumus, tiesa atzīst, ka Prasītājas pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs EUR 200,00 mēnesī neatbilst Atbildētāja mantiskajam stāvoklim, turklāt, kā tiesa norādījusi iepriekš, uz bērna tēvu negulstas pienākums tikai un vienīgi viņam segt visu bērnam nepieciešamo ik mēneša līdzekļu apmēru, līdz ar to prasība ir noraidāma.

Tiesas atzīst, ka pušu noslēgtajā un tiesas apstiprinātajā izlīgumā Atbildētāja maksājamais uzturlīdzekļu apmērs EUR 142,29 (LVL 100,00) mēnesī ir lielāks par valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnu uzturam, kādu piedzen no ikvienas personas, neņemot vērā tās ienākumus – maznodrošinātas vai trūcīgas personas, pensionāra, bezdarbnieka, invalīda utt., un ir samērojams ar bērnu faktiskajām vajadzībām.

Pamatojoties uz iepriekš norādīto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 15., 93., 97., 189., 190., 193., 194.pantu, tiesa

nosprieda:

/pers. D/ prasību pret /pers. E/ par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Pilna sprieduma sastādīšanas diena noteikta – 2014.gada 23.decembris.

Tiesnese I.Sniķere